

Socialdepartementet
S2024/01502

Remissyttrande över betänkandet **Stärkt stöd till anhöriga – Ett ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga (SOU 2024:60)**

Sammanfattning

Regionen ställer sig positiv till att syskon inkluderas som anhöriga i de lagförändringar som föreslås. Regionen anser däremot att ”annan viktig omsorgsperson” bör inkluderas i lagen. Viktiga omsorgspersoner behöver barn nödvändigt inte bo tillsammans med för att det ska finnas behov av information, råd och stöd. Regionen ställer sig positiv till att ”spel om pengar” inkluderas så att det överensstämmer med definitionen av missbruk i hälso- och sjukvårdslagen. Regionen ställer sig negativ till den föreslagna ändringen i hälso- och sjukvårdslagen från den nuvarande formuleringen ”Ett barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas om” till att vårdgivaren ”vid behov ska erbjuda information, råd och stöd”. Enligt regionens mening innebär den föreslagna ändringen en försämring.

Regionen noterar att utredningens beräkningar om att syskon inkluderas som anhöriga leder till ett utökat ansvar för regionerna. Regionen ställer sig därför negativ till att utredningen inte beräknat utökat ansvar kopplat till att ”spel om pengar” läggs till och att kravet på att barnet varaktigt ska bo tillsammans med en anhörig tas bort från lagen. Regionerna har idag en svår ekonomisk situation. Därför anser regionen att alla former av överväldning av kostnadsbörda mellan sektorer i den offentliga förvaltningen bör undvikas. Regionen förutsätter att alla kostnader som förändringarna innebär kompenseras i enlighet med finansieringsprincipen och att uppföljning av finansieringen bör göras efter tre år för att säkerställa att en under- respektive överkompensation inte har uppstått.

Region Norrbottens synpunkter

1.2 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Regionen ställer sig positiv till att även ”spel om pengar” inkluderas så att det överensstämmer med definitionen av missbruk i hälso- och sjukvårdslagen. Regionen ställer sig däremot negativ till ändringen från ”särskilt beakta” till ”särskilt uppmärksamma” barns behov av information, råd och stöd. Regionen anser att begreppet ”beakta” tydliggör att hälso- och sjukvårdspersonalen aktivt måste agera i förhållande till barnets behov av information, råd och stöd. Begreppet ”uppmärksamma” kan enligt regionens mening uppfattas som att det är tillräckligt att behovet noteras men att begreppet inte tydliggör att ett aktivt agerande krävs. I

andra hand föreslår regionen att begreppet ”beakta” kan ersättas med ”ta särskild hänsyn till”.

1.3 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Regionen ställer sig negativ till den föreslagna ändringen i hälso- och sjukvårdslagen från den nuvarande formuleringen ”Ett barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas om” till att vårdgivaren ”vid behov ska erbjuda information, råd och stöd”. Enligt regionens mening innebär den föreslagna ändringen en försämring. Detta då lagändringen inte specifikt förtydligar vårdgivarens ansvar att agera på barnets behov av information, råd och stöd.

Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen samt hälso- och sjukvårdslagen

Regionen anser att det är positivt att syskon inkluderas som anhöriga men anser däremot att ”annan viktig omsorgsperson” bör inkluderas i lagen. Viktiga omsorgspersoner behöver barn nödvändigt inte bo tillsammans med för att det ska finnas behov av information, råd och stöd.

3.6.3 Stödet riktar sig ofta bara till vissa grupper av anhöriga

Regionen ser positivt på att socialnämnden ska erbjuda en anhörigkontakt. Det finns enligt utredningen idag utmaningar med att anhörigstödet i kommunerna bara är anpassat till vissa grupper. Regionen ser en fortsatt risk för ojämlig fördelning av stöd, där vissa grupper som exempelvis barn och minoriteter inte får stöd i samma utsträckning som andra.

5.4 Konsekvenser för barn och unga anhöriga

Regionen noterar att utredningen tagit del av barns och ungas synpunkter och erfarenheter av att vara anhöriga. Regionen ställer sig dock frågande till om barn och unga erbjudits inflytande utifrån de nya formuleringarna i lagförslagen.

7.3 Konsekvenser för barn

Regionen håller inte med utredningen i att samtliga förslag bedöms få positiva konsekvenser för barns rättigheter enligt barnkonventionen (artikel 6 om rätt till liv, överlevande och utveckling samt artikel 3 om barnets bästa). Regionen anser inte att ändringarna i hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen är tillräckligt skarpa i sina formuleringar då de inte tydliggör för ett aktivt agerande från vårdgivarens eller hälso- och sjukvårdspersonalens sida.

7.4.2 Förslag som berör hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården är redan idag skyldiga att beakta behov av information, råd och stöd hos ett barn som är anhörig. Den skyldigheten ska enligt utredningen nu även gälla syskon vilket leder till att den kommunala självstyrelsen påverkas i mindre omfattning. Utredningen har däremot inte inkluderat ”spel om pengar” eller den borttagna skrivelsen om ”varaktigt bor tillsammans med” i beräkningarna kring det utökade ansvaret för regionerna. Regionen anser att föreslagna lagförändringar leder till ett utökat ansvar för regionerna. Det är dock svårt att bedöma omfattningen av tid och resurser då utredningen brister i att identifiera gapet mellan det stöd och de behov som finns idag.

7.5.2. Ekonomiska konsekvenser för regioner

Regionerna brottas idag med en svår ekonomisk situation. Alla former av övervältring av kostnadsbörda mellan sektorer i den offentliga förvaltningen bör därför undvikas. Region Norrbotten förutsätter därför att alla kostnader som förändringarna innebär kompenseras i enlighet med finansieringsprincipen. Regionen anser även att en uppföljning av finansieringen bör göras efter tre år för att säkerställa att en under- respektive överkompensation inte har uppstått.

.